

РЕШЕНИЕ

№ 179

гр. София, 11.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Д СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Здравка Иванова

Членове: Цветомира П. Кордоловска
Дачева
Наталия П. Лаловска

при участието на секретаря Екатерина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Наталия П. Лаловска Въззивно гражданско дело № 20221100500179 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на ответника Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ срещу решение № 20202812/26.10.2021г., постановено по гр.д. № 45574/2020г. по описа на СРС, 77-и състав, **в частта**, в която съдът уважил предявения от ищеца „С.“ АД иск по чл. 59 ЗЗД за сумата 21 701 лева, представляваща обезщетение за ползване без правно основание за периода от 01.02.2015г. до 31.07.2015г. на недвижим имот, собственост на ищеца, представляващ керамична фабрика, включваща сграда с РЗП от 1 140 кв.м, на два етажа с масивна конструкция, построена през 1977г., состояща се от три отделни блока, както следва: Блок „А“, състоящ се от административна сграда с разпределение на първия етаж – дежурна с две стаи и коридор и с разпределение на втория етаж – три канцарии, салон, две тоалетни и столова, на два етажа, с разпределение на първия етаж – столова, кухня и тоалетни и с разпределение на втория етаж – спални помещения и вещени склад, Блок „Б“ на два етажа, с разпределение на първия етаж – спални помещения и киносалон, на втория етаж – спални помещения и Блок „В“, състоящ се от работилница, гараж, библиотека и лекарски кабинет, како и 5 бр. вишки, предназначени за наблюдателници, с РЗП на всяка от тях от 36 кв.м, едноетажни, с масивна конструкция, построени през 1979г., както и битова сграда със столова, с РЗП от 307 кв.м, едноетажна, с масивна конструкция, построена през 1975г.,

състояща се от кухня със столова, два склада, умивалня и 4 канцеларии, които сгради са се намирали в имот с идентификатор 12259.776.001 по специализирана кадастрална карта, находящ се в землището на гр. Враца, стар идентификатор масив № 00776 в землището на гр. Враца, ЕКАТТЕ 12259, местн. „Дъбника“, с площ от 51.369 дка, а по сега действащата кадастрална карта ПИ с идентификатор 12259.776.2, ведно със законната лихва от подаването на исковата молба на 28.02.2020г., до окончателното плащане.

Жалбоподателят излага доводи за неправилност и необоснованост на постановеното съдебно решение в обжалваната част. Намира, че по делото безспорно било установено, че не ответникът, а ГД „Изпълнение на наказанията“ упражнявала фактическата власт върху процесния имот през исковия период. В тази връзка се позовава на разпоредбите на чл. 12, ал. 1 ЗИНЗС и чл. 37, ал. 1 и ал. 2 ЗИНЗС. Заявената искова претенция била облигационна, а не вещна и не била насочена срещу държавата, а срещу конкретно юридическо лице-търговец, предвид на което СРС направил неправилен извод, че дали едното или двете юридически лица били процесуални субституенти на държавата, това не променяло за тях приложимостта на чл. 59 ЗЗД. Бившето затворническо общежитие „Керамична фабрика“ към Затвора-Враца било разкрито преди образуването на ответното държавно предприятие, десетки години било ползвано от органите по изпълнение на наказанията и владението му било предадено от ГД „Изпълнение на наказанията“ на ищеца съгласно представената по делото заповед № ЧР-05-46/24.02.2020г. на заместник-министъра на правосъдието. Ответникът не се бил обогатил неоснователно ползвайки имот, в който държавата, чрез държавен орган – ГД „Изпълнение на наказанията“, осъществявала публичноправните си функции по изпълнение на наказанието лишаване от свобода. С оглед изложените доводи заявява искане за отмяна на решението в обжалваната част и вместо това - постановяване на друго, с което искът по чл. 59 ЗЗД бъде изцяло отхвърлен.

В срока по чл. 263, ал. 1 ГПК въззиваемата страна „С.“ АД депозира писмен отговор, с който оспорва въззивната жалба като неоснователна. От доказателствата по делото се установявал фактическият състав на вземането му, в т.ч. че бил носител на правото на собственост върху имота и че именно ответникът ползвал същия през исковия период без основание, като същевременно пречил на ищеца да ползва същия. Моли въззивната жалба да бъде оставена без уважение като неоснователна, а решението на първоинстанционния съд, като правилно и законосъобразно в обжалваната част, да бъде потвърдено. Претендира разноски пред въззивния съд.

Решението не е обжалвано в частта, в която предявеният осъдителен иск е отхвърлен, поради което в същата част е влязло в законна сила.

Предвид нормата на чл. 269 ГПК въззивната инстанция дължи проверка за валидността на решението, за неговата допустимост, в обжалваната част, а за

правилността му единствено на въведените в жалбата основания.

При изпълнение правомощията си по чл. 269 ГПК настоящият въззивен състав намира обжалваното решение за валидно и допустимо.

По отношение на правилността на обжалваното първоинстанционно решение настоящият съдебен състав намира следното:

Със сезиралата съда искова молба ищецът „С.“ АД излага, че бил собственик на недвижим имот – керамична фабрика, включваща сграда с РЗП от 1 140 кв.м, на два етажа с масивна конструкция, построена през 1977г., състояща се от три отделни блока, както следва: Блок „А“, състоящ се от административна сграда с разпределение на първия етаж – дежурна с две стаи и коридор и с разпределение на втория етаж – три канцеларии, салон, две тоалетни и столова, на два етажа, с разпределение на първия етаж – столова, кухня и тоалетни и с разпределение на втория етаж – спални помещения и вещи склад, Блок „Б“ на два етажа, с разпределение на първия етаж – спални помещения и киносалон, на втория етаж – спални помещения и Блок „В“, състоящ се от работилница, гараж, библиотека и лекарски кабинет, како и 5 бр. вишки, предназначени за наблюдателници, с РЗП на всяка от тях от 36 кв.м, едноетажни, с масивна конструкция, построени през 1979г., както и битова сграда със столова, с РЗП от 307 кв.м, едноетажна, с масивна конструкция, построена през 1975г., състояща се от кухня със столова, два склада, умивалня и 4 канцеларии, които сгради са се намирали в имот с идентификатор 12259.776.001 по специализирана кадастрална карта, находящ се в землището на гр. Враца, стар идентификатор масив № 00776 в землището на гр. Враца, ЕКАТТЕ 12259, местн. „Дъбника“, с площ от 51.369 дка, а по сега действащата кадастрална карта ПИ с идентификатор 12259.776.2. В продължение на дълги години ответникът Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ ползвал собствения на ищеца имот без правно основание. В имота ответникът настанил служебен персонал и затворници, които изтърпявали наказанията си, а собственикът „С.“ АД нямал никакъв достъп. Предявил е срещу ответника иск по чл. 59, ал. 1 ЗЗД за сумата 24 000 лева, представляваща обезщетение за неоснователно обогатяване от ползването за периода от 01.02.2015г. до 31.07.2015г. включително, ведно със законната лихва от депозирането на исковата молба в съда на 28.02.2020г. до окончателното погасяване. Претендира разноски.

Ответникът Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ в срока по чл. 131 ГПК депозира отговор на исковата молба, с който оспорва иска при твърдение, че за него, като държавно предприятие по чл. 62, ал. 3 ТЗ, нямало правна възможност да стопанисва затворническо общежитие. Пзовава се на разпоредбите на чл. 10 и чл. 12, ал. 1 ЗИНЗС, регламентиращи правомощията на министъра на правосъдието и ГД „Изпълнение на наказанията“, както и на чл. 40 и сл. ЗИНЗС относно създаването и закриването на местата за лишаване от свобода. Затворническо общежитие „Керамична

фабрика“ към Затвора-Враца било разкрито преди образуването на ответното Държавно предприятие „Ф.З.Д.“. Не е заявил претенция за присъждане на разноски пред първата инстанция.

Предявен е иск с правно основание 59, ал. 1 ЗЗД.

Съгласно разпоредбата на чл. 59, ал. 1 ЗЗД всеки, който се е обогатил без основание за сметка на друго, дължи да му върне онова, с което се е обогатил, до размера на обедняването. Предпоставките за уважаване на иска по чл. 59 ЗЗД включват кумулативното наличие на следните елементи: налице е обедняване в имуществото на едно лице за сметка на друго, последното се е обогатило чрез реално увеличаване на имуществото му или посредством спестяване на разходи, липсва основание за имущественото разместване. В тази връзка е необходимо обедняването и обогатяването да произтичат от един общ факт или група факти. В този смисъл ППВС № 1/28.05.1979г. Съгласно чл. 59, ал. 2 ЗЗД правото на иск по този текст възниква, когато страната не разполага с друг иск, с който да се защити.

Страните по делото не са формирали спор, а и от представените по делото писмени доказателства несъмнено се установява, че ищецът е носител на правото на собственост върху недвижимия имот керамична фабрика, включваща сграда с РЗП от 1 140 кв.м, на два етажа с масивна конструкция, построена през 1977г., състояща се от три отделни блока, както следва: Блок „А“, състоящ се от административна сграда с разпределение на първия етаж – дежурна с две стаи и коридор и с разпределение на втория етаж – три канцеларии, салон, две тоалетни и столова, на два етажа, с разпределение на първия етаж – столова, кухня и тоалетни и с разпределение на втория етаж – спални помещения и вещеви склад, Блок „Б“ на два етажа, с разпределение на първия етаж – спални помещения и киносалон, на втория етаж – спални помещения и Блок „В“, състоящ се от работилница, гараж, библиотека и лекарски кабинет, както и 5 бр. вишки, предназначени за наблюдателници, с РЗП на всяка от тях от 36 кв.м, едноетажни, с масивна конструкция, построени през 1979г., както и битова сграда със столова, с РЗП от 307 кв.м, едноетажна, с масивна конструкция, построена през 1975г., състояща се от кухня със столова, два склада, умивалня и 4 канцеларии, които сгради са се намирали в имот с идентификатор 12259.776.001 по специализирана кадастрална карта, находящ се в землището на гр. Враца, стар идентификатор масив № 00776 в землището на гр. Враца, ЕКАТТЕ 12259, местн. „Дъбника“, с площ от 51.369 дка, а по сега действащата кадастрална карта ПИ с идентификатор 12259.776.2.

Страните по делото не са формирали спор, че имотът е ползван като затворническо общежитие, което по смисъла на чл. 41, ал. 2 ЗИНЗС е място за лишаване от свобода. Изрично признание на същия факт процесуалният представител на ответника е направил в първото по делото о.с.з. пред СРС.

Предвид нормата на чл. 37, ал. 1 ЗИНЗС Държавно предприятие „Ф.З.Д.“

осъществява управление на дейностите, свързани с подобряване на условията за изпълнение на наказанията, и има статут на държавно предприятие по смисъла на чл. 62, ал. 3 от Търговския закон, като извършва и други стопански дейности, които подпомагат, съпътстват или допълват основния му предмет на дейност. Ал. 2 на същия текст предвижда, че предприятието е юридическо лице със седалище София и с териториални поделения в затворите, а съобразно ал. 5 от същата норма устройството и дейността на Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ се уреждат с правилник, приет от Министерския съвет.

Разпоредбата на чл. 6, ал. 2 от Правилника за устройството и дейността на Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ предвижда за осъществяване на дейността му да му бъдат предоставяни за управление имоти, които могат да са публична държавна собственост или частна държавна собственост и движими вещи - държавна собственост.

По горните мотиви ответникът Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ е самостоятелен правен субект, който може да управлява/стопанисва недвижими имоти и може да носи отговорност по предявен срещу него иск за обезщетение за неоснователно обогатяване от ползването на чужд имот. Правомощието на ГД „Изпълнение на наказанията“ да осъществява ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода не изключва тази отговорност на ответника, щом по делото се установява, че през исковия период ответникът фактически е ползвал чуждия имот.

Твърдението на ищеца, че ответникът фактически ползвал имота му керамична фабрика през исковия период не е изрично оспорено от ответника с отговора на исковата молба (оспорването се концентрира досежно пасивната легитимация на ответника да отговаря по иска), а и фактическото ползване на имота керамична фабрика се установява от неоспорените по делото писмени доказателства. В този смисъл от представената по делото докладна записка от П.Р. – Изпълнителен директор на ДП „Ф.З.Д.“ до министъра на правосъдието рег. № 92-00-79/20.09.2004г. се установява, че по повод фактическото положение още през 2004г. ответното държавно предприятие обсъждало възможности с ищеца „С.“ ЕАД да бъде определен месечен наем за ползването на поземления имот и сградния фонд към затворническото общежитие „Керамична фабрика“, да бъде закупен поземления имот и сградния фонд или имотът да бъде освободен. Сочи се, че ответникът Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ изготвил бизнесплан за получаване на кредит за евентуално закупуване на сградния фонд. Извънсъдебно признание за фактическо ползване на имота от ответника Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ е обективизирано и в последващия докладната записка протокол № 20/04.10.2004г. от заседание на ОС на УС на Държавно предприятие „Ф.З.Д.“. От съдържанието на същия неоспорен по делото документ е видно, че УС приел и одобрил предложението на Изпълнителния директор на ответника да

кандидатства за кредит до размер на сумата 1 000 000 лева за закупуване на същия имот, който да бъде гарантиран със сградния фонд и терена на ЗО „Керамична фабрика“ – обект на бъдещата покупка. УС на ответника Държавно предприятие „Ф.З.Д.“ упълномощил Изпълнителния директор да сключи предварителен договор за покупко-продажбата с ищеца „С.“ ЕАД и договор за покупко-продажба. УС постановил още за същото решение да бъде уведомен министъра на правосъдието. От представените по делото заповед № ЧР-05-46/24.02.2020г. на заместник-министъра на правосъдието за закриване на затворническо общежитие „Керамична фабрика“ към Затвора-Враца и създаване на необходимата организация за преместване на настанените в него лишени от свобода в друго такова, докладна записка на началника на сектор ЗООТ „Враца“ с вх. № 6037/31.08.2020г. досежно изпълнението на същата заповед съдът приема, че фактическото ползване на имота от страна на ответника продължило и през заявления от ищеца по делото период.

Както е изяснено в ТР-82-74-ОСГК ВС РБ и последователно е прилагано в константната съдебна практика на Върховния съд и Върховния касационен съд, всяко владение без основание води до обогатяване за владелеца (държателя) за сметка на собственика, поради което се дължи обезщетение именно по силата на чл. 59, ал. 1 ЗЗД. Фактическата власт може да се упражнява чрез различни действия. Неоснователното обедняване на собственика за сметка на неоснователното обогатяване на ползващия се от неговата вещ се определя от средномесечния пазарен наем, който би получавал за спорния период и именно така установения от неоспореното заключение на ССЧЕ размер е присъден на ищеца от първоинстанционния съд.

По горните мотиви настоящата въззивна инстанция намира обжалваното решение за правилно по въведените с жалбата доводи, поради което същото следва да бъде потвърдено на основание чл. 272 ГПК, като на основание последната норма настоящият съдебен състав препраща и към мотивите, изложени от първоинстанционния съд.

По разноските:

При горния изход на спора пред въззивната инстанция право на разноси има въззиваемият-ищец. Същият претендира, но не доказва реално сторени такива, предвид на което разноси не следва да бъдат присъждани.

Воден от горните мотиви, Софийски градски съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20202812/26.10.2021г., постановено по гр.д. № 45574/2020г. по описа на СРС, 77-и състав, **в частта**, в която на основание чл. 59 ЗЗД, Държавно предприятие „Ф.З.Д.“, ЕИК *****, е осъдено да заплати на „С.“ АД, ЕИК

*****, сумата 21 701 лева, представляваща обезщетение за ползване без правно основание за периода от 01.02.2015г. до 31.07.2015г. на недвижим имот, собственост на ищеца, представляващ керамична фабрика, включваща сграда с РЗП от 1 140 кв.м, на два етажа с масивна конструкция, построена през 1977г., състояща се от три отделни блока, както следва: Блок „А“, състоящ се от административна сграда с разпределение на първия етаж – дежурна с две стаи и коридор и с разпределение на втория етаж – три канцеларии, салон, две тоалетни и столова, на два етажа, с разпределение на първия етаж – столова, кухня и тоалетни и с разпределение на втория етаж – спални помещения и вещевы склад, Блок „Б“ на два етажа, с разпределение на първия етаж – спални помещения и киносалон, на втория етаж – спални помещения и Блок „В“, състоящ се от работилница, гараж, библиотека и лекарски кабинет, както и 5 бр. вишки, предназначени за наблюдателници, с РЗП на всяка от тях от 36 кв.м, едноетажни, с масивна конструкция, построени през 1979г., както и битова сграда със столова, с РЗП от 307 кв.м, едноетажна, с масивна конструкция, построена през 1975г., състояща се от кухня със столова, два склада, умивалня и 4 канцеларии, които сгради са се намирали в имот с идентификатор 12259.776.001 по специализирана кадастрална карта, находящ се в землището на гр. Враца, стар идентификатор масив № 00776 в землището на гр. Враца, ЕКАТТЕ 12259, местн. „Дъбника“, с площ от 51.369 дка, а по сега действащата кадастрална карта ПИ с идентификатор 12259.776.2, ведно със законната лихва от подаването на исковата молба на 28.02.2020г., до окончателното плащане.

В останалата част решението на СРС като необжалвано е влязло в сила.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните при условията на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____